

АНАЛІЗ І ПРОГНОЗУВАННЯ ФІНАНСОВОГО СТАНУ ПІДПРИЄМСТВА З ВИКОРИСТАННЯМ СУЧАСНИХ МЕТОДИК

У сучасних умовах економічної нестабільності та жорсткої конкуренції особливу важливість набуває правильне та ефективне управління фінансовим станом підприємства. Фінансовий стан є ключовим показником, який відображає здатність підприємства забезпечувати безперервність своєї діяльності, виконувати взяті зобов'язання і досягати стратегічних цілей. Одним із важливих аспектів цього процесу є не лише детальний аналіз поточного фінансового стану, але й його прогнозування, що дає змогу своєчасно адаптуватися до змін у внутрішньому та зовнішньому середовищі.

Дослідження фінансового становища суб'єкта господарювання посідає центральне місце у процесі керування його функціонуванням, адже воно формує обов'язковий інформаційний фундамент для ухвалення як довгострокових, так і поточних управлінських рішень. Цей процес спирається на детальне опрацювання фінансової документації, зокрема таких звітів, як бухгалтерський баланс, звіт про сукупний дохід та звіт про рух грошових потоків. Під час аналітичної роботи фокусується увага не лише на визначенні поточної кон'юнктури суб'єкта, а й на ідентифікації домінантних векторів його еволюції, що є вирішальним чинником для обґрунтованого передбачення подальших можливостей [1].

Напрямок аналізу, що має першочергове значення, полягає у з'ясуванні рівня ліквідності та спроможності компанії розраховуватися за своїми зобов'язаннями. Здатність організації вчасно погашати короткотермінові борги – це те, що ми називаємо ліквідністю, тоді як платоспроможність відображає загальний стан фінансової стійкості господарюючого суб'єкта. Для проведення цих визначень застосовуються певні індикатори, зокрема, коефіцієнти поточної, швидкої та абсолютної ліквідності. Обчислення та розгляд цих метрик дає змогу встановити, наскільки в компанії достатньо оборотних активів для виконання всіх її фінансових обов'язків.

Оцінка ж фінансової стабільності також є вкрай важливою, адже вона дає змогу зрозуміти, як сформована структура капіталу та наскільки компанія залежить від залучених ззовні коштів. Для цього досліджують співвідношення власних і позичених активів, а також аналізують такі мультиплікатори, як коефіцієнти самостійності, фінансового важеля та рухливості капітальних вкладень. Коли фінансова стійкість перебуває на високому рівні, це сигналізує про те, що підприємство спроможне

функціонувати без постійного огляду з боку кредиторів та ефективно долати несприятливі економічні коливання.

Ключовим елементом виступає також дослідження прибутковості, котре демонструє, наскільки раціонально використовуються ресурси фірми. Коефіцієнти рентабельності, серед яких рентабельність усіх активів, власного капіталу та виробленої продукції, дають змогу визначити ступінь заробітку та майстерність контролю над витратами. У сукупності з вивченням ділової активності, що включає оборотність активів, залишків товарно-матеріальних цінностей та рахунків до отримання, такий метод створює комплексне бачення результативності операційної діяльності суб'єкта господарювання.

В епоху нинішнього господарювання надзвичайно актуальним стає використання комплексних методів для визначення фінансового становища компаній. Такі методи ґрунтуються на зведенні великої кількості фінансових даних до єдиного збірного показника, що дає змогу точніше встановити ступінь фінансового прогресу установи. Водночас, досить поширеними є прогностичні моделі для передбачення неспроможності, як розробки Альтмана, Бівера та низки інших, які дають змогу всебічно оцінити загрозу неплатоспроможності шляхом дослідження сукупності фінансових коефіцієнтів [2].

Оцінка майбутнього фінансового становища суб'єктів господарювання здійснюється через застосування великого арсеналу підходів, де вагому роль відіграють економіко-математичні побудови. Наприклад, регресійний розгляд дає змогу визначати кореляції між фінансовими індикаторами та детермінантами, що формують їх, тоді як методи продовження рядів у майбутнє допомагають передбачати подальші вектори розвитку, спираючись на виявлені систематичності. Останнім часом простежується посилення застосування сучасних цифрових розробок, зокрема систем бізнес-інтелекту (Business Intelligence), штучного розуму та алгоритмів навчання машин. Інтеграція цих засобів відкриває шлях до результативної обробки значних обсягів інформації, що, у свою чергу, сприяє формуванню більш зважених очікувань стосовно перспектив еволюції організацій [3].

Якість і результативність аналізу та прогнозування суттєво залежать від актуальності й точності інформаційного забезпечення, а також від відповідності вибраних дослідницьких методик поставленим завданням. Тому оптимальним підходом видається використання комплексної методології, яка поєднує традиційні прийоми фінансового аналізу із сучасними аналітичними технологіями. Такий підхід не тільки забезпечує високу достовірність отриманих результатів, але й дозволяє своєчасно виявляти потенційні фінансові ризики та нові можливості для розвитку підприємства.

Оцінка й передбачення фінансового становища фірми являють собою ключові складники дієвого кермування її роботою у нинішніх ринкових реаліях. Здійснене вивчення акцентує, що фінансова діагностика сприяє не лише встановленню актуального стану плинності активів, спроможності розраховуватися за зобов'язаннями, міцності фінансової бази та прибутковості, а й знаходженню внутрішніх джерел для поліпшення продуктивності компанії. Натомість, передбачення дає змогу швидко адаптуватися до коливань зовнішніх умов і зменшити імовірність виникнення загроз.

Використання сучасних методів, таких як інтегральні моделі оцінювання, економіко-математичні підходи та інструменти штучного інтелекту, значно покращує точність і обґрунтованість управлінських рішень. Такі інструменти допомагають враховувати складні взаємозв'язки між фінансовими показниками та пропонують можливість створення більш реалістичних прогнозів для розвитку підприємства. Ефективність цих підходів значною мірою залежить від їх комплексного застосування та якості інформаційної бази.

Отже, інтеграція традиційних та сучасних підходів до аналізу і прогнозування фінансового стану сприяє підтриманню фінансової стабільності підприємства, зміцненню його конкурентоспроможності та створенню передумов для сталого розвитку в довгостроковій перспективі.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Дропа Я. Б. Фінансовий аналіз : навч. посібник. Електрон. вид. Львів : ЛНУ ім. Івана Франка, 2023. 238 с.
2. Гриценко Л. Л., Боярко І. М., Шамкало К. Ю. Методи і методики аналізу фінансового стану: особливості використання для малих підприємств. *Проблеми обліку, аналізу і аудиту*. 2019. № 2. С. 108-115.
3. Мних Є. В., Барабаш Н. С. Фінансовий аналіз : підручник. Київ : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2014. 536 с.